



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### Resolutiones disputationum de Jndulge[n]tiarum virtute F. Martini Lvther Avgvstiniani Vittenbergensis

Luther, Martin

[Wittenberg], 1518

VD16 L 5787

Con: XL. Contritionis veritas p[o]enas qu[a]erit & amat/ venia[rum] au[...]t  
largitas odisse facit/ salte[m] occasio[n]e.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-32315**

ingent nec aniani ad fidem remissionis, nisi qui trepidat diffi-  
dētia retentionis, Atque ut finē tandē faciā, Hęc snia mea, cre-  
do, p̄tēta clavis non minuit, ut mihi impingitur, sed a falso  
honore & tyrannica reuerētia in sibi debitā & amabilē reuerē-  
tiam reducit, Non enī est mirū si claves contēptui fiant, si falsis  
honoribus, i. terroribus tātūmodo offerātur suscipiēde, Cum  
cognita eīz saluberrima cōmoditate saxū sit, aut lignum, qui  
non cum lachrymis eī ex osculetur & amplectat, Quid ergo  
Pontificē p̄pter eas magnificamus, & hominē terribilē fingi-  
mus? Non illius sunt claves, Meę potius sunt, mihi donatę, meę  
saluti, gręe consolationi, paci & quieti concessę, Pontifex seruus  
est & minister meus in clauibus, ipse nō egreditur illis, ut pontifex, sed  
ego. Adulatores vero, omnia Pontificibus inflectūt, non nram  
consolationē, sed illorū tātūmodo potentiā in illis mētitant,  
& per ea ip̄a nos terrent, per quę nos maxime oportuit con-  
solari, adeo sunt hodie cōperuersa, & adhuc non putamus is-  
ta foelicia esse t̄pa, in quibus tātus ē abusus optimarū rerū in pessis-  
mas res nobis versarę. Itaque istā concludi: ut iacet, nō oīno teneo,  
sed ex magna parte nego.

¶ CON: XXXIX.

Difficillimū est etiā doctissimis Theologis/simul  
extollere veniāz largitatem/ & cōtritionis veritatem/  
coram populo/

¶ Ratio huius est sequens Concl:

¶ CON: XL.

Contritionis veritas pēnas quęrit & amat/veniāz  
autē largitas odisse facit/saltē occasiōe.

¶ Da verū poenitentē, & videbis eū tam ardentē in seipso quę-  
rere vltionē offensionis diuine, ut cogat te sui misereri, imo ut  
necessariū sit ei resistere, ne destruat se, ut sipe legitimus & vidis-  
mus contigisse. Et, B. Hierony; talem scribit suā Paulā fuisse, &  
ip̄emet de seip̄o, Nihil istis est satis poenarę, Quin cū filio pros-  
digo inuocāt cęlum & terrā, & deū ip̄m cōtra seip̄os, sicut &  
Dauid, quā dixit, Vertatur obsecro gladius tuus in me, & in do-  
mū patris mei. Recte ergo me puto dixisse, prius Canonicas  
ipsam impositas, qui vel nollēt meliora facere, ut pigri vel certe  
ut explorarētur de veritate contritionis suę. Patet itaque quod diffi-  
cile sit saltem doctis, inter odium & amorem pēnarę medios

ire, ut sic doceant odium eorum, ut tamen maxime persuadent  
amorem eorum, Indoctis vero, cum sit nihil difficile, nihil obstat,  
quin & hoc sit facile, Evangelium quidem docet poenas non fu-  
gere, nec relaxare, sed querere & amare, quia docet spiritum liber-  
tatis & timoris dei usque ad contemptum omnium poenarum, At mul-  
to lucrosius est & expedit Caplis quæstorum, ut populus tim-  
meat poenas, & spiritum mundi, atque timoris in litera & seruitute  
hauriat: dum audit esse tam horribilem rem, poenas quasdam  
Canonicas, ut non nisi tanto studio, tanto impedio, tanta pon-  
pa, tantis ceremonijs, doceantur vitari; quævis nec Evangelium  
doceatur amari.

Obijciunt.

Quid ergo dicis de peregrinantibus Romam, Hierusalē, S.  
Iacobum, Aquisgranum, Treuerim, multasque alias regiones & loca,  
causa indulgentiarum. Itē in dedicationibus Ecclesiarum,

Respondeo,

Peregrinationes istæ fiunt multis causis, rarissime iustis, prima  
est oim communissima, Curiositas, scz videndi & audiendi  
aliena & ignota, quæ leuitas venit de fastidio & accidia, cultus  
dei, in ecclesia propria neglecti, Alio quidem incompatibiliter meli-  
ores indulgentias domi inueniret quā in omnibus iam dictis locis si-  
mul sumptis, similiter & Christum & sanctos presentius haberet, Si  
non tam stultus esset, ut ligna & lapides, pereret pauperibus &  
proximis suis, quibus in charitate seruiret, aut etiā suæ familiæ  
provideret.

Altera est tolerabilis, scz causa indulgentiarum, Nam cum indul-  
gentiæ sint libere, non preceptæ, ac per hoc nullius meriti, nihil  
prorsus meretur, qui precise propter indulgentias peregrinat. Iuste  
autē illi sic illudatur, qui domi Christum & proximum negligit,  
ut foris decuplo plus consumat sine fructu & merito, Ideo quod  
domi maneret, & illud cogitaret, Charitas operit multitudinem  
peccatorum, Et illud, Quod superest date elemosynam, & ecce  
omnia munda vobis, longe melius imo solū hic bene ageret,  
Quod si omnes venias in Hierusalē & Roma afferret, sed non pla-  
ceret adeo recte sapere, ideo tradimur & in desideria nostra.

Tercia, est causa afflictionis & laboris pro peccato, quæ cre-  
do raro contingere saltem solam, Nam & domi posse se afflic-  
tere & laborare, si laborem tantum odo quæreret, si tamen facit,  
non est malum, imo bonum.

Lij

Quarta, honesta, sed sicut singulari detractione per honore  
sanctorum, & gloria dei, ac suo profectu, sicut, S. Lucia ad B. Aga-  
tham, & quidam sancti patres Romam visitarunt, quod non forecerint  
curiositate exitus probavit.

Proinde mihi placet in istis facultatibus, quod etiam vota talium  
peregrinationum commutentur in alia opera, atque unam gratis  
commutarentur.

### CON: XLI.

Cauter sunt venie Apostolicę predicandę, ne popu-  
lus false intelligat eas preferri ceteris bonis opibus  
charitatis.

Ego sic dicerem ad populum. Ecce fratres, scire vos oportet quod  
triplex est genus bonorum operum, quod expensioibus pecunie fieri  
potest. Primum & ante omnia, Si quis pauperibus donet, aut proximo  
egenti mutet, & omnino in quacumque necessitate laboranti subs-  
tueniat. Hoc opus sic est agendum, ut etiam intermittere sine stru-  
cture Ecclesiarum, & omittende oblationes ad vasa & ornamenta  
ecclesiarum. Postquam hoc fuerit factum, & non restat qui egeat.

Tunc secundum erit, nostras & in nostris terris, Ecclesias & hospita-  
lia & publice utilitatis estructuras, primum iuuare. Postquam autem  
id fuerit factum, tum demum si placet, potestis & per indulgentias re-  
dimendis tercio loco dare, Quia in primo est mandatum Christi,  
in nouissimo illo nullum mandatum. Si dixeris, ista predicatione,  
parum colligetur pecunie per indulgentias. Respondeo, Credo.  
Sed quid hoc mirum, cum Pontifices per indulgentias non quant  
pecunias, sed salutem animarum, ut patet in his, quas dant in cons-  
secrationibus Ecclesiarum & altarium. Ideo non voluit per suas ven-  
tias impetremeliora, sed promouere potius charitatem.

Ego libere dico, Quod qui aliter docet populum, & hunc ordinem  
peruertit, non doctor, sed seductor populi est, nisi quod populum  
propter pietatem suam mereat aliquando non audire veritatem recte predicari.

### CON. XLII:

Docendi sunt Christiani, quod Pape mens non est, res-  
demptionem veniarum vlla ex parte compandam esse  
operibus misericordie.

Papam intelligo, ut supra dixi, put sonat personam publicam.  
ut per Canones nobis loquitur. Non enim sunt Canones,  
qui predicant veniarum dignitatem comparari opibus misericordie.